

Ivan Albrecht:

O svetem Miklavžu

Kako hodi k vam dobri svetec Miklavž? Jaz vem, da sem ga poznal na moč tajinstvenega, ne takega, kakor je zdaj v navadi. Nam se Miklavž ni prikazoval, nas ni nič svaril in izpraševal, ampak je prihajal res kakor duh. Najbolj radodaren je bil pri starem očetu, zato sem mu tam vselej nastavljal pehar in skorenj, da bi mu ne zmanjkalo prostora za darove. Že popoldne pred veselimi dnem sva z materjo nastavila, stari oče pa se je nagajivo smehljajal, češ:

»Bog ve, kako bo kaj letos. Ako nisi bil dovolj priden, pojde nemara svetnik kar mimo —

Take besede so me vselej globoko presunile in sem z največjo natančnostjo jel izpraševati svoje vest. Brez šibe in strogega izpraševanja je tedaj mati kar na lepem izvedela in spoznala vse moje številne pregreške in prestopke; kajti pred svetim Miklavžem ne kaže imeti skrivnosti, posebno ne pregrešnih, o joi!

Primese se torej matere za krilo in začnem iztkati po sencah svoje mlade duše. Nemara odrasli ljudje niti ne vedo, kako je otroku, ko mora obtožiti sam sebe. Bog pomagaj, naj bo tedaj na ljubo svetemu Miklavžu, da vsaj pri njem ne bo zamere.

Leto je dolgo in v otroški glavi se v tem dolgem času rodi nebroj porednosti. Le kaj poreče mati, ako jih zdajle izvje?

Hudo je, toda vse ne pomaga nič: treba je začeti.

Mkham!
»Veste, mati, sosedove maslenke niso obrali ciganski otroci in tudi ne naš pastir, ampak —
»Ti?«
»Jaz.«

Hvala Bogu! To se mi je zdelo najhujše. Tiste preklicane hruške so bile tako nazarensko slastne, da sem se sedaj občutil v ustih prijeten okus po njih. Spokorno sem pogledoval zdaj deda, zdaj mater, kaj porečeta k strahotnemu priznanju. In pomislitel! Nič se mi ni zgodilo hudega. Ded je prijazno menil, da nikakor ne bi bil smel hoditi k sosedovim hruškam v vas, najsi so še tako zapeljive.

»Saj ne bom nikoli več!« sem slovesno zatrdil, a ded je menda že dobro poznal slabost človeške nravi.

»Seve,« me je potolažil. »odelej ti ne bo več treba tega. Prihodno jesen jih boš imel doma na vrtu. Saj bo že štiri leta, odkar sem cepil —

Joi, kakšno veselje! Skoraj sem pozabila na vse ostale pregreške, tako me je vzradostila dedova novica! Maslenke bodo doma! Ej, res je dober, najboljši svetnik je ta čistiljivi, dobri sveti Miklavž!

Zdaj sem prišel še z drugimi odkritji na dan.

Sv. Miklavž - zaščitnik splavarjev

Splavarstvo je velevažna panoga v gospodarstvu onih delov Slovenije, ki se odlikujejo po bogastvu svojih obsežnih gozdov. Splavi spravljajo neobdelan les in rezano blago po vodnih cestah na najcenejši način na tržišča v notranjosti naše države, ki so čisto več sto kilometrov oddaljena. To spraviljanje blaga po vodi je tako poceni, da niti moderna železnica splavarstva ni mogla uničiti, kakor je sicer podkopala vojni in prevažanje z vozovi in konji po vseh dolinah, kjer žvižga niena kolonotiva.

Poleg Dravske doline cvete splavarstvo pri nas najbolj v Savinjski dolini, in sicer tako zelo, da moraš brž misliti na splave in splavarje, kakor hitro čuješ besedo o Savinji in njeni dolini, ki je tako dolga kakor Sava do Ljubljane.

Vožnja s splavi po Savinji in potem po Savi doli v Belgrad je, kakor je zanimiva in mikavna, zelo naporna, zahteva brezprimerne vztrajnosti in jeklenih živcev, pa je razen tega tako polna največjih nevarnosti za življenje in imetje splavarjev, da ni čuda, da se baš oni globokoverni ljudje, v svoji borbi z grozečimi valovi Savinje ali Save v skrbi za svoje življenje najraje zatekajo k sv. Miklavžu, ki je znan svetnik, priprošnik, patron in zaščitnik vseh ljudi, ki potujejo, zlasti pa oni, ki se vozijo po vodah, bodisi po širnem morju ali po dolgih rekah. Tudi Mater božjo častijo splavarji posebno radi, ker verujejo, da jim ona s posebno naklonjenostjo štiti njihovo življenje. Ko spuste spomlad prvi splav v vodo, prižigajo pred njenim kipom v »kolibi« na splavu sveče in svečke, da si tako izprosi njeno milost. Ali za še večjega svojega priprošnika, pokrovitelja in prijatelja pa imajo splavarji, posebno Savinjski, sv. Miklavža, onega, ki nosi zlata darila, zlata jabolka na svoji knjiži. Če častijo Mater božjo kot varuhinjo v smrtnih nevarnostih, molijo in se zahvaljujejo sv. Miklavžu še prav posebej za to, ker vidijo v njem onega prijaznega in dobrotljivega svetnika, ki jim emehljajočega obraza in lica povsod in rad pomaga do dobrega zaslužka.

Kjer stoji pogosto cerkve, posvečene sv. Miklavžu, tam prav gotovo vozijo les s splavi po bližnji vodi na tržišče. Te cerkve so vse zelo stare;

V gnezdu tiste grahaste čopke, ki je sicer zmeraj tako pridno nesla jajca, jih nekaj časa zato ni bilo nič, ker sem jih jaz sprva odnašal. Cemu so mi bila? I, s pastirjem sva pekla — vrane. — Da je tam pred malim šmarom napelo sivko, imam tudi jaz na vesti. Čmrljevo gnezdo sem bil našel in hodil erikat med, sivka pa med tem v mlado deteljo. Krava se je poprej naveličala detelje nego jaz medu — Saj ne bom nikoli več!

Ako imam še kaj na srcu? Oh, včasih sem v nedeljo med mašo v cerkvi barantal za »pildke«. In z bratrcem sva se skušala, kdo bo prej mašo prebral iz molitvenika. On je hotel biti urnejši, a meni se je zdelo, da me goljufa, pa sva si pred zadnjim evangeliem malo segla v lase.

»Saj ne bova nikoli več!« sem obljubil kar za oba, tako me je potrl materin karajoči pogled.

Ko sem se tako do kraja otresel rešte svojih pregreškov in napak, sem bil kakor prerojen. Z vso zaupljivostjo sem stopil k staremu očetu in mu proseče pogledal v oči:

»Kaj deste, ali bo sveti Miklavž pokukal vsaj malo k nam?«

»Če boš odslej res bolj priden?«

»Seveda bom —«

»Potem nemara res ne pojde kar tako mimo. Vsaj v skorenj utegne izpuštiti kaj malega, ako že ne v pehar —«

Hvala Bogu, vsaj malo tolažbel! Zvečer sem potlej molil, nič me ni bilo treba priganjati, in tudi spat sem se spravil čisto potihoma. Zjutraj sem bil nato vselej pred svitom pokoncil! In sem vselej z radostjo občutil, da je Miklavž verjel mojim obljubam o poboljšanju. Posebno pri starem očetu, kjer mi je pustil največ darov. — — —

Zdaj spi ded že dolga leta večno spanje in tudi moja mati je odšla v večnost za njim. Nikogar nimam, ki bi mi mu potožil svoje nerode in nadloge, pa je pozabil name še dobri svetec Miklavž.

Povejte no, kako bi ga zopet privabil, da bi kdaj vsaj malo, čisto malo pokukal k meni, da bi bila prijatelja kakor nekoč?

Upam, da se zgodi to vsaj takrat, ko pojdem k dedu in materi v obisk.

MIRIM KRALJICA ČOKOLADE

Spenjeni Mirimov kipnik. Umešaj 5 žlic sladkorja in 8 žlic namrznene specialne kuhinjske čokolade »Mirim« s petimi rumenjaki, naspeljen priden rahlo sneg treh beljakov ter zvrni to v namazan model katerega dno lahko obložiš s piškoti, omočenimi z rumom ali s ohrano sladko smetano. Kuhajte z Mirim kuhinjsko čokolado.

LOVCI - POZOR!

4. predavanje bo v četrtek, 7. decembra ob pol 21 v restavraciji na glavnem kolodvoru.

in ne samo — kakor dandanes — med »Gornje-grajci«.

Tako spremlja sv. Miklavž s svojimi cerkvicami svoje varovance na njihovih vožnji od Kroke in Bočne izpod Menine planine in od Ljubnega izpod Radehe doli do Zidanega mosta. Predno došpe savinjski splav tjakaj, mora skozi nevarno »Zibelko«, ki je pred leti pogoltnila in do danes drži v svojem objemu vzornega gospodarja in splavarja I. Stoparja iz Nizke vasi. Tu savinjski splavar, prevozivši to nevarno mesto, še enkrat, zadnjikrat ob Savinji zare prijazno lice svojega patrona: sv. Nikolaj, ki s svetlega, jasnega brda Nad pečmi gleda na svoje varovance.

V Zagrebu, v Belgradu, v Zemunu in Pančevu jih je radodarno obdaroval. S sekiricami, »prokencami«, z urami, s svetri, z zarjavlimi obrabi in z denarci v žepih se vračajo. Pred kapelico sv. Miklavža v Libiji stoji; molče se mu zahvaljujejo. Nekdaj so padali tudi zlatniki v njegov nabiralnik. Pa tudi še dandanes rad da vsak, kolikor zmore.

Tako-le jih z besedami, ki so napisane na leeno ploščico, nagovarja:

»Kdor v mojo čast položi tukaj dar, Nesreče braniš bodem ga vsigdar.«

Oni, splavarji, pa prošijo njega, sv. Miklavža, svojega zaščitnika in zagotavljajo obenem:

»Na vodi srečo nam izprosi, Miklavž svetil! Ki za čast smo tvojo bili vneti.«

Dr. Fran Mišič.

Griša K.:

Parkelj, parkelj

Kaj ti pravim, črni parkelj: mučno mi je to rožljanje, vso noč slušal sem verige, grde, težke sanjal sanje.

Gledal sem obraze črne, brez ljubezni in veselja, zrl v obeh plamene rdeče, polne zlobe, škodoželja.

Slušal sem verig rožljanje, jok in stok, rotenje, kletve, vmes pa glasno krchtanje, blazni vrisk pogubne žetve.

Pa sem malone pozabil, da Miklavž darove nosi, da nočoj v nedolžna srca nade, smeh, veselje trosi.

Pa sem mislil sam pri sebi: teh dobrin je vse premalo... Črni parkelj, črni parkelj, kaj se mi je vse sanjalo!

Ferdinand Novak pred sodiščem

Ljubljana, 5. decembra.

Posesnik na Vrhpoljah pri Kamniku, Nande Novak, bivši župan v Nevljah pri Kamniku in bivši oblastni poslanec, se je danes pred malim kazenskim senatom zagovarjal zaradi obtožbe po čl. 3 in 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Mali senat so tvorili s. o. s. g. Ivan Kralj kot senatni predsednik, a votanta sta bila sodnika gg. Kobal in Gorečan. Javno obtožbo je zastopal šef državnega tožilstva dr. Robert Ogo-reutz, obtožbeno pa je branil odvetnik v Kamniku dr. France Žvokelj.

Razprava je bila javna in je trajala dobro uro, od 14 do 15.

Kratka obtožnica očita Nandetu Novaku, da se je od poletja 1932 dalje v Kamniku in Nevljah: a) stalno norčeval iz sedanjega režima, češ, da bo ta propadel, da je vse skupaj na trilih nogah in da država nima denarja; b) da je opetovanokrat pripovedoval, da se namerava ustanoviti samostojna država, sestoeča iz sedanje dravske in primorske banovine ter Koroške, da je bil dr. Korošec v Rimu in se razgovarjal z Mussolinijem, s katerim je sklenil nekakšen pakt itd. Zakrivil je s tem prestopke po členu 4 in zločinstvo po členu 3 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

V razlogih navaja obtožnica, da je bil obtoženez pristaja bivše SLS in zaupnik bivšega predsednika vlade dr. Korošca. Ko je bil po 11 letnem županovanju razrešen te funkcije, je glasom pričevanja Franca Hočevarja, Franca Ovsenarja in Josipa Ravtarja opetovanokrat proti tem pričam napravil gori inkriminirane izjave. Osumljenec odločno taj, da bi se bil kdaj v tem smislu izrazil ter označuje, kakor navaja obtožnica, obtoženez te izjave kot skrajne bedastoče. Trdi, da je bil vedno dober patriot in vnet zagovornik enotne Jugoslavije.

KRATKA OBTOŽENČEVA OBRAMBA

Predsednik: »Kaj pravite? Ali ste krivi?«
Obtoženez: »Ne. Nikdar kaj takega nisem govoril.«

Predsednik ponovi: »Ali ste govorili inkriminirane besede?«

Obtoženez jasno in odločno: »Kaj takega nikdar. S Hočevarjem o vsem tem sploh nisem govoril. Nikdar nikomur nisem pravil, da bi bil dr. Korošec pri Mussoliniju. Teža tudi nisem od dr. Korošca nikdar slišal niti zvedel.«

Branilec je sestavljal obširen dopolnilni dokazni material, ki ga je predložil sodišču.

ZASLIŠANJE PRIČ

Predsednik je pozval kot prvo pričo v dvorano sedanjega župana v Nevljah Franceta Hočevarja. Predsednik: »Ali ste v sovrastvu z obtožencem?« Priča: »Poprej ne, samo sedaj, mislim, odkar sem župan.« Predsednik: »Ali sta se tožarila?« Priča začne pripovedovati: »Dvakrat me je ova dil zaradi gostine. Enkrat je prišel pred gostilno razbijat. Smo ga spodili s psom.« Obtoženez odločno ugovarja. Predsednik proti priči: »Povejte, kar vam je znanega. Ali je res obtoženez kaj pravil glede sedanjega režima in obstoja države?«

Priča: »Omenil mi je nekaj jeseni 1931. Je bil na svoji nji, pa mi je rekel, če že vem, kako se bo avtonomija ustanovila. Odrnil sem mu: Nisem nič slišal.« Predsednik: »Ali je vam kaj drugega pravil?« Priča: »Od drugih sem slišal in na več krajih.« Predsednik: »Kaj ste slišali?« Priča: »Da bo Slovenija sama za sebe.« Na ponovno predsednikovo vprašanje je priča potrdila, da njemu obtoženez o vsem tem ni nič govoril. Predsednik:

»Ali ste slišali, da bi bil govoril proti režimu?« Priča: »Rekel je, da ne bo to tako dolgo ostalo.« Predsednik: »Ob kateri priliki?« Priča: »Pred dve-ma letoma v svoji sobi. Govoril je o slabem gospodarstvu, da tako ne more dolgo ostati.« Predsednik: »Ali je rekel, da režim propada?« Priča: »Teža pa, o, ni rekel.« Priča je tudi zanikala, da bi bil obtoženez govoril o režimu na trilih nogah.

Starček Franc Ovsenar kot priča

V dvorano je bil nato pozvan 72 letni starček Franc Ovsenar.

Predsednik proti priči, ki je nekoliko gluha, glasno: »Ali je z vami govoril o politiki?« Priča odkimajoč: »Nikdar, nikdar ne!« Predsednik je nato iz spisov prečital ugotovitve, da se priča ne briga za politiko, da priči tudi ni znano, kakšne govorice so se širile po kamniškem okraju.

Državni tožilec proti priči: »Nič ne veste, da bi obtoženez zabavljal proti državi?« Priča: »Nič ne vem.«

Priča Lakner Vinko,

45 letni posesnik, je kratko izpovedal razbremenilno za obtoženco.

Predsednik: »Ali je obtoženez z vami politiziral in govoril proti državi?« Priča: »Nič. Se prav nič ne spominjam.« Predsednik: »Čez režim?« Priča: »Nič kaj takega!«

Priča je nato omenil, da je bil obtoženez pri ljudeh priljubljen. Predsednik je nato priči predočil, kakšne govorice o Sloveniji so se širile. Priča jeoudaril, da je obtoženez vse te govorice zavrnil kot laž, da ne ve, odkod so prišle te govorice, širile so se tudi po Ljubljani. Nande Novak je vse to vedno zavračal.

Na branilčevo vprašanje, če obtoženez ni imel okoli leta 1927, ko je obiskal grobove padlih naših vojakov, pozneje predavanje o položaju Slovencev v zasedenem ozemlju, je priča pripomnil, da je obtoženez imel taklo predavanje na obnem zboru Prosvetnega društva.

Branilec: »Lakner! Ali ste slišali, da s ravno nasprotniki širili take vesti o dr. Korošču?« Priča: »Samo Hočevar je enkrat omenil, da se govori, da nas je hotel dr. Korošec prodati Italiji.«

Kot zadnja priča je bil danes zaslišan odvetnik dr. Ivo Potokar

iz Kamnika. Predsednik: »Kaj vam je znano? Ali je obtoženez govoril proti državi in sedanjemu režimu?«

Priča: »Osebnopoznam obtoženco od leta 1931. Ponovnokrat sva bila skupaj. Opozoril sem ga, če mu je znano, kakšne govorice se širijo po Kamniku in okolici, da hoče Mussolini odstopiti nam zasedene kraje in da je dr. Korošec, šel v Rim. Odrnil mi je: To so sama podkivanja. Obstoje naše Slovenije je edino mogoče v Jugoslaviji! Glede režima mi je povedal, da je le nasprotnik JRKD da je bil vedno dober državljan, udan državi in kralju in da se zaveda svojih dolžnosti napram kralju in državi.«

Ker glavna obremenila priča veterinarski svetnik Josip Ravtar ni bil navzoč, je bila razprava danes ob 15 prekinjena in se bo nadaljevala prihodnje dni.

Branilec dr. Žvokelj je še pripomnil, da se je obtoženi Novak, ko je bil veterinarski svetnik Ravtar prestavljen v južne kraje države, zavzel zanj in izposloval, da je prišel nazaj v Kamnik. Bila sta nato intimna prijatelja ter se med štirimi očmi razgovarjala prijateljsko o političnih zadevah.

Fran Eriavec:

S Kosovskega polja

(Dalej.)

To so torej glavni kraji Kosovega polja, važni zaradi svojega zgodovinskega ali pa gospodarskega pomena. Med temi je potem raztresenih nekaj tucatov starinskih vasi in par novodobnih naselij kolonistov. Omeniti bi bilo kvečjemu še Obilicevo, na zapadnem robu Kosovega, kjer so pred par leti odprli premogovnik in kateremu se obeta baje še lepa bodočnost. To je menda tudi edino industrijsko podjetje na Kosovem, kajti Trepča še ne spada na Kosovo. Zena tamošnjega rudniškega ravnatelja je Slovenka in tudi med rudarji so 3 slovenske rodbine, ki se niso mogle obdržati kot poljedelci naseljenci in so odšle raje v rudnik.

Kakor kraji sami, tako je pa zanimivo tudi ljudstvo, ki tu živi. V srednjem veku je bilo naseljeno Kosovo izključno s srbskim življem, le po večjih mestih so živeli tudi grški, dubrovniški, nemški i. dr. trgovci, rudarji, boljši obrtniki itd., ki jih je privabilo sem cvetoče gospodarsko življenje. Po kosovski bitki, zlasti pa še po stalni in popolni osvojitvi Kosovega l. 1455 se je začela potem precej nagla penetracija s turškimi življem, posebno po mestih. Turške garnizije, uradništvo itd. so začeli dajati mestom polagoma muslimanski značaj, razen tega je pa prestopil tudi večji del bogatejših Srbov v islam. To znanivno nezanesljivost in oportunitizem bogatejših slojev, danes jim pravimo meščanstvo, »gospodarski krog«, opazamo povsod in v vseh časih. Na bivšem Stajerskem so bili nemškutarji tr-

govci, gostilničarji, večji posesniki in sličen element, ki je potem tudi po vojni hitro preokrenil v nasprotno skrajnost. In na našem Krasu? Poznam sam celo vrsto ljudi iz teh slojev, ki so pred vojno najbolj kričavo vihrali s slovensko trobojnico in dolžili vse okrog sebe premajhne narodne zavednosti, a ki so po italijanski okupaciji prvi in — hvala Bogu — tudi edini takoj prešli v fašizem. dočim preprosto ljudstvo sicer tiho, a trdno vztraja. Ta proces koristolovstva polinteligenca in malo-meščanstva se ponavlja vsak dan in povsod. Tudi pri bosenskih kosovskih Srbi je bilo isto. Preprosto srbsko ljudstvo se je ohranilo, politično, gospodarsko in socialno gospodujoči sloj je postal muslimanski.

Versko in narodno tradicijo in zavednost je med priprostim srbskim ljudstvom vzdrževala potem le duhovščina z Gračanico kot duhovnim središčem in pod njenim vplivom ter vodstvom se je potem na koncu XVII. stol. ljudstvo tudi pridruživlo prodirajočim avstrijskim vojakom, ker je upalo, da se z njih pomočjo osvobodijo in osamosvoji. Toda Piccolominijeve vojske so se v Makedoniji izčrpale. Turki so jih začeli potiskati nazaj in tedaj so se seveda tudi uporni srbski Kosovci zbal turškega maščevanja. Pod vodstvom peškega patriarha Arsenija III. Crnojeviča (l. 1690), se je dvignilo 350.000 Srbov s Kosovega, iz Metohije, iz Raške in okoliških krajev in se pridružilo umikajoči se avstrijski vojski, nakar jim je Avstrija odkazala bivaliče v prazni južni Ogrski.

Tej velikimelitvi je sledila potem še manjša pod patriarhom Arzenijem IV. in a tem je srbski živeli skoro izginil s Kosovega polja, a na izpraznjeno ozemlje so pritisnili Arnav-

ti s hribovja na zapadu. Kar je ostalo tu Srbov, je preživljalo sredi divjih Arnavtov najtežje življenje, zato so se po osvoboditvi Srbije v začetku 19. stol. še ti naglo izseljevali v svobodno Srbijo in srbski živeli bi bil sploh popolnoma izginil s Kosovega, da se ni istočasno tudi priseljevalo vsaj nekaj Srbov z goli črnogorski planin, kjer niso imeli kaj jesti in ki so bili tudi bolj trdoživi v večnih bojih z Arnavti.

Ker so bili Arnavti izrazito anarhičen element, so z njih prevlado izginili tu še zadnji sledovi nekdanje srbske duhovne in materialne kulture. Turška uprava je od roda do roda bolj propadala, zato so postali neomejeni gospodarji Kosovega Arnavti. V mestih so bili osredotočeni Turki, izven mest so pa neomejeno živeli in gospodarili Arnavti, vmes se pa prebijala skozi življenje tudi še kaka srbska rodina. Na vsem Kosovem jih je bilo morda par sto in to so tako zvali »starose-deocie«.

Arnavti so bili pa — kakor znano — tudi napram Turčiji neugnan revolucionarni živelj, zato je vladala tu prav do balkanske vojne prava arnavtska anarhija. Med balkansko in svetovno vojno je bil tu dejansko vojaški režim, zato jih je držal na udzi ta, a po svetovni vojni gotovo ni bilo v vsej državi bolj vročih tal, nego je bil naš vučitrnski okoliš. Versko in nacionalno fanatični Arnavti niso verovali v stabilnost državnih meja, zato so, podžgnani še po »Kosovskem komitetu« v Albaniji in po svojem roparskem in razbojniškem nagonu, šli v — kačake. Samo v sosednjem lapeskem okraju jih je bilo v prvem povojnem desetletju kakih 1700, v na-

šem vučitrnskem ne dosti manj, drugi sosednji — drenički — je bil pa menda sploh ves kačakši. Ker se je velik del bogatih Turkov selil v Kemalovo Turčijo, Arnavtov pa v Albanijo, so ostala velika polja prazna in agrarna reforma je začela vnovič naseljevati sem srbski živelj. Največ je bilo Crnogorcev, mnogo pa tudi Vojvodincev, Hercegovcev in Ličanov, zlasti potomcev onih, ki so se v 18. in 19. stoletju izselili od tu. Slovencev (primorskih) in Hrvatov je bilo le malo.

Ti naseljenci so strašno trpeli pred kačaki, kajti v ravnini je ostal seveda še vedno v zelo veliki večini arnavtski živelj, okoliško hribovje je pa ostalo sploh skoro kompaktno in izključno arnavtsko. Krvavi napadi so se vrstili dan za dnem in leto za letom. Notranji minister je pred leti nekoč podal v parlamentu točno statistično sliko kačastva, a tu navajam le, kar so mi pripovedovali domačini in očividci. Mitroviča in naš Vučitrn zlasti sta bila neprestano cilj, predmet in središče kačakških navalov, da o napadih na manjše naseljeniške vasi in domove niti ne govorim. Posebno cesta iz Mitrovice v Peč je bila nepredhodna in velik del orožniških patrolj, ki so štele manj kot 20 mož, se sploh nikoli več ni vrnil v svojo postajo. Tu v Vučitrnu, kjer je danes 8 orožnikov, jih je bilo časih po 80. Priletel orožnik tu mi je pripovedoval, da se je udeležil samo od l. 1919—1923 kar 147 bitk s kačaki in l. 1923 je padlo samo v njegovem vođu v 27 dneh 58 orožnikov mrtvih. Takoj tu moram pa seveda poudariti, da o tedanjih razmerah danes ni več sledu in da je precej glavarjev tudi prejelo zasluženo plačilo. Zelo se je izboljšala tudi sodna uprava.